

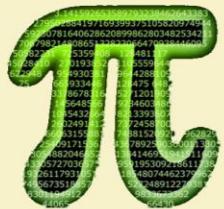

ಜಾನ್‌ನೆಲ್‌ಪರ್ಕತೆ

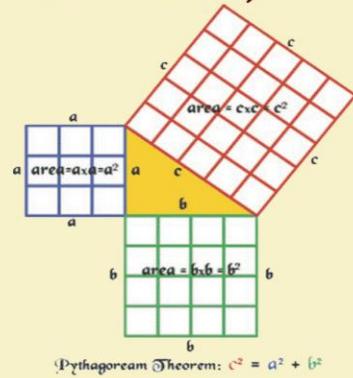

ಗಣಿತ ಗ್ಲೋಬೋಸ್

(2021-22 ಎಸ್ ಎಸ್ ಎಲ್ ಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ
ಕೋವಿಡ್-19 ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ
ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿರುವ ಪಶ್ಚಾತ್ಸ್ವಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ)

YES,I Can do

ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ.ಸಿ.ಮನಹಳ್ಳಿ
ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ
ಎಸ್.ಡಿ.ಎಸ್.ಜಿ. ಪ ಪೂ ಕಾಲೇಜ(ಮಾ.ವಿ) ಸಾವಳಿಗಿ
ತಾ॥ ಜಮಾಲಿಂದಿ ಜಿ॥ ಬಾಗಲಕೋಟ
ಮೋನ್ ನಂ : 9008208739

ಎಲ್ಲ ನೋಟ್‌ಗಾಗಿ <https://sureshmanahalli.blogspot.com>

ಕ್ರ. ಸಂ	ವಿಷಯಾಧಿತ	ಘಟಕ	ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು	ಅಂಕಗಳ ವಿತರಣೆ	ಅಂಕಗಳು	ಒಟ್ಟು
01	ಬೀಜಗಣಿತ	01. ಸಮಾಂತರ ಶೈಕ್ಷಿಗಳು	05	1(ಒಹುಆಯ್ದು)+2+2+3+4	12	
		03. ಎರಡು ಚರಾಕ್ಷರಗಳಿರುವ ರೇಖಾತ್ಮಕ ಸಮೀಕರಣಗಳ ಜೋಡಿಗಳು	04	1(ಒಹುಆಯ್ದು)+1+2+4	8	26
		10. ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣಗಳು	04	1(ಒಹುಆಯ್ದು)+1+2+2	06	
02	ತ್ರಿಕೋನಮಿತಿ	11. ತ್ರಿಕೋನಮಿತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ	04	1(ಒಹುಆಯ್ದು)+1+2+3	07	
		12. ತ್ರಿಕೋನಮಿತಿಯ ಕೆಲವು ಅನ್ವಯಗಳು	02	1+3	04	11
03	ನಿರ್ದೇಶಾಂಕ ರೇಖಾಗಣಿತ	07. ನಿರ್ದೇಶಾಂಕ ರೇಖಾಗಣಿತ	04	1(ಒಹುಆಯ್ದು)+1+2+3	07	07
04	ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ	13. ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ	03	1+3+3	07	07
05	ರೇಖಾಗಣಿತ	02. ತ್ರಿಭುಜಗಳು	02	1+ *5	06	
		04. ವೃತ್ತಗಳು	02	1(ಒಹುಆಯ್ದು)+3	04	
		06. ರಚನೆಗಳು	03	2+3+4	09	19
06	ಕ್ಷೇತ್ರಗಣಿತ	05. ವೃತ್ತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳು	02	1(ಒಹುಆಯ್ದು)+3	04	
		15. ಮೇಲ್ಮೈ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳು ಮತ್ತು ಫಾನಫಲಗಳು	03	1(ಒಹುಆಯ್ದು)+1+4	06	10
		ಒಟ್ಟು	38		80	80

ಕನಾಂಟಿಕ ಪ್ರೌಡ್ ಲಿಂಕ್ಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಂಡಳಿಯು ಕರ್ತಿಣತೆಗೆ ನೀಡಿದ ಆದ್ಯತೆ :

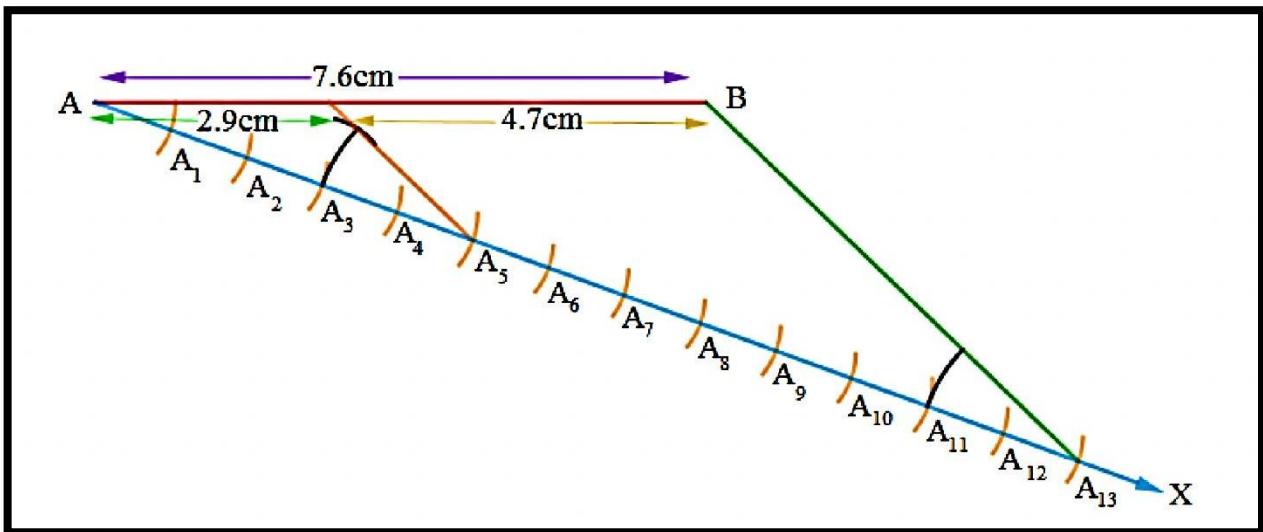
ಸುಲಭ - 32 ಅಂಕಗಳು (40%) ಸಾಮಾನ್ಯ - 40 ಅಂಕಗಳು (50%) ಕರಿಣ - 8 ಅಂಕಗಳು (10%)

ಇದರ ಅಧ್ಯ - 72 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿದರೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. Yes,I Can do it.

: ಚಿತ್ರಗಳು (16 ಅಂಕಗಳು) :

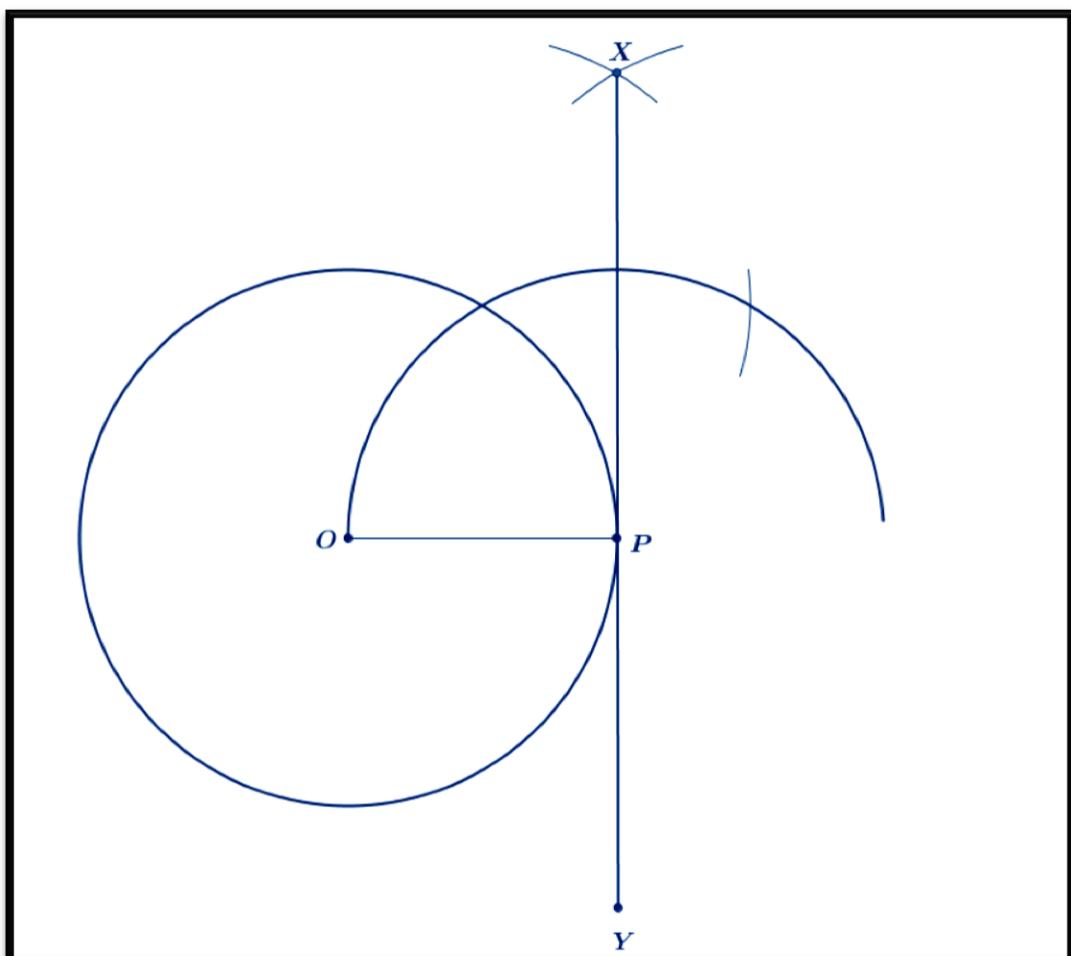
1) ರೇಖಾವಿಂಡವನ್ನು ದತ್ತ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸುವುದು. (2ಅಂಕಗಳು)

7.6cm ಲಾಂಛನದಲ್ಲಿ 2.9cm ಮತ್ತು 4.7cm ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ. ಎರಡೊ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಿರಿ.

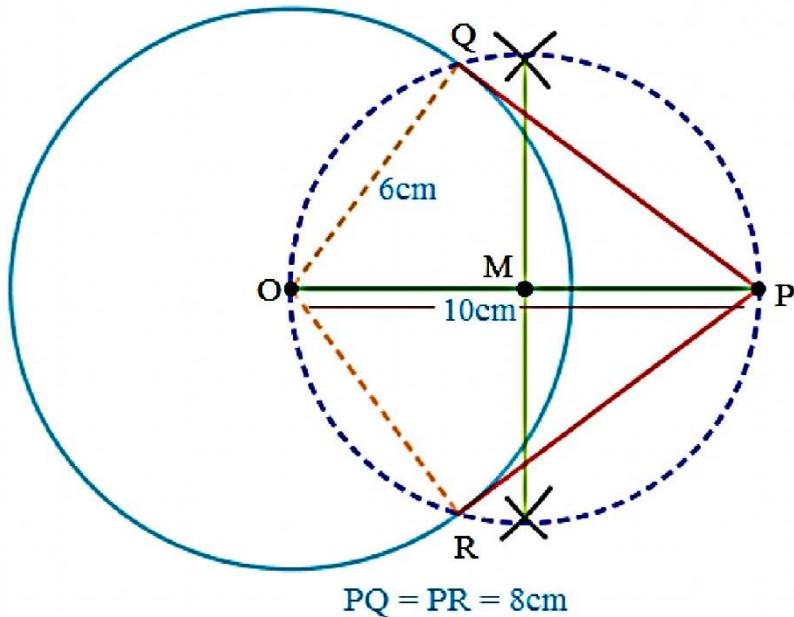
2) ವೃತ್ತದ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ಸ್ವರ್ಶಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು. (2ಅಂಕಗಳು)

4cm ತ್ರಿಜ್ಯವುಳ್ಳ ವೃತ್ತದ ಪರಧಿ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ P ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಶಕವನ್ನು ರಚಿಸಿ.

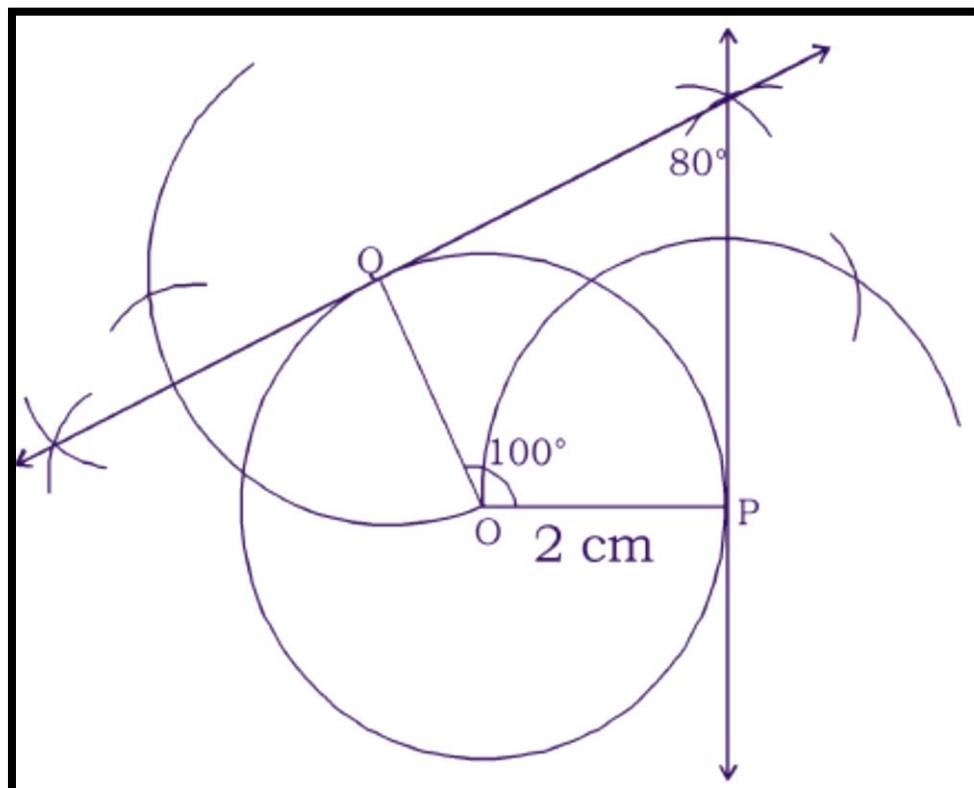
3) ಬಾಹ್ಯ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ವೃತ್ತಕೆ ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.(3ಅಂಕಗಳು)

6cm ತ್ರಿಜ್ಯದ ಒಂದು ವೃತ್ತವನ್ನು ಎಳೆಯಿರಿ ಇದರ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ 10cm ದೂರದ ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ವೃತ್ತಕೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉದ್ದಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಿರಿ.

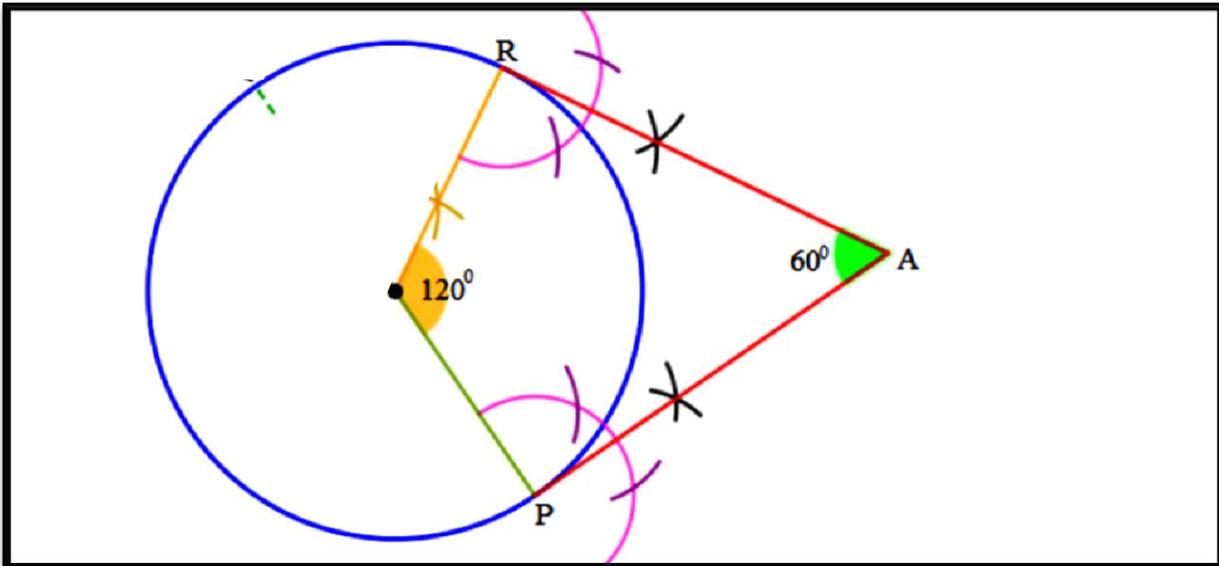

4) ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳ ನಡುವೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೋನ ಏರ್ಪಡಿಸಬಂತೆ ವೃತ್ತಕೆ ಎರಡು ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.(3ಅಂಕಗಳು)

2cm ತ್ರಿಜ್ಯವುಳ್ಳ ವೃತ್ತವನ್ನು ರಚಿಸಿ. ಎರಡು ತ್ರಿಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಕೋನ 100° ಇರುವಂತೆ, ಆ ತ್ರಿಜ್ಯಗಳ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿದೆ ಬಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜೊತೆ ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳ ನಡುವಿನ ಕೋನವನ್ನು ಅಳೆಯಿರಿ.

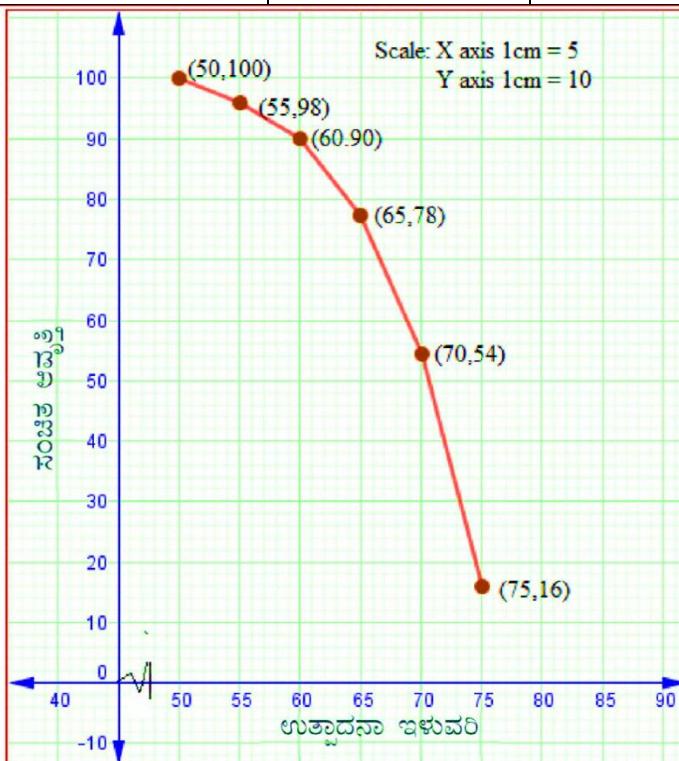

5) 5cm ತೆಜ್ಜದ ವೃತ್ತಕೆ ಸರ್ವಕಗಳ ನಡುವಿನ ಕೋನ 60° ಇರುವಂತೆ ಒಂದು ಜೊತೆ ಸರ್ವಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಿ.

6) ಓಟೀವ್ ರಚನೆ (3ಅಂಕಗಳು) : ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ 100 ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಗೋಧಿಯ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಣಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿಶರಣೆಯ “ಅಧಿಕ ಇರುವ ವಿಧಾನದ” ವಿಶರಣೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಇದರ ಓಟೀವ್ ಎಳೆಯಿರಿ.

ಉತ್ಪಾದನಾ(kg/ha)	ಹೊಲಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಂಂಬಿಳಿತ ಆವೃತ್ತಿ	(X,Y)
50–55	2	100	(50,100)
55–60	8	98	(55,98)
60–65	12	90	(60,90)
65–70	24	78	(65,78)
70–75	38	54	(70,54)
75–80	16	16	(75,16)

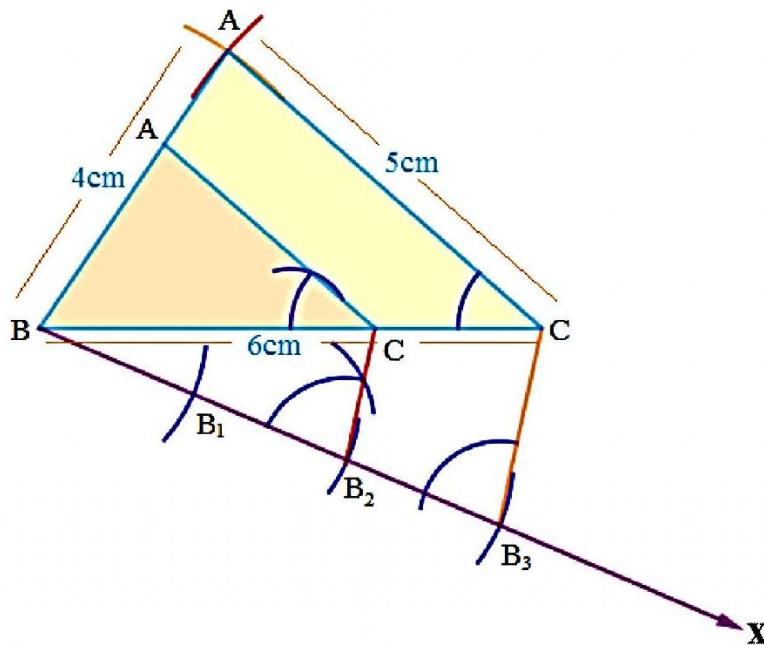
* ಅಧಿಕ ಇರುವ ವಿಧಾನದ ಓಟೀವ್ –
ವರ್ಗಾಂತರದ ಕೆಳಮಾತಿಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಆವೃತ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು
ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಕೊಡಿಸುವುದು.

* ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ವಿಧಾನದ ಓಟೀವ್ –
ವರ್ಗಾಂತರದ ಮೇಲ್ಮಾತಿಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವು ಆವೃತ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು
ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೊಡಿಸುವುದು.

ಸಮರೂಪ ತ್ರಿಭುಜದ ರಚನೆ. (4 ಅಂಕಗಳು)

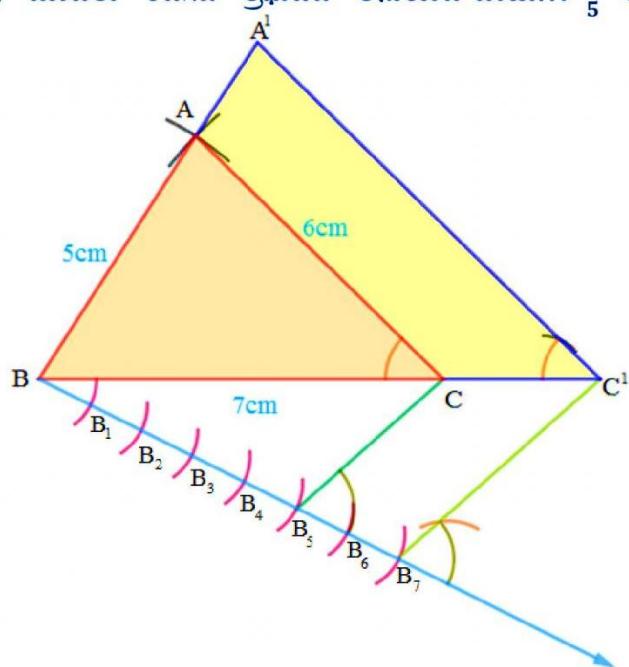
7)

4cm , 5cm ಮತ್ತು 6cm ಬಾಹ್ಯಗಳಿರುವ ಒಂದು ತ್ರಿಭುಜವನ್ನು ರಚಿಸಿ ನಂತರ ಇದಕ್ಕೆ ಸಮರೂಪವಾಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ತ್ರಿಭುಜವನ್ನು ರಚಿಸಿ. ರಚಿಸಬೇಕಾದ ಈ ತ್ರಿಭುಜದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾಹ್ಯವು ಮೊದಲು ರಚಿಸಿದ ತ್ರಿಭುಜದ ಅನುರೂಪ ಬಾಹ್ಯಗಳ $\frac{2}{3}$ ರಷ್ಟು ಇರಬೇಕು.

8)

5cm , 6cm ಮತ್ತು 7cm ಬಾಹ್ಯಗಳಿರುವ ಒಂದು ತ್ರಿಭುಜವನ್ನು ರಚಿಸಿ. ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ತ್ರಿಭುಜವನ್ನು, ಅದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾಹ್ಯವು ಮೊದಲು ರಚಿಸಿದ ತ್ರಿಭುಜದ ಅನುರೂಪ ಬಾಹ್ಯಗಳ $\frac{7}{5}$ ರಷ್ಟಿರುವಂತೆ ರಚಿಸಿ.

9) ಏಕಾಲಿಕ ಸಮೀಕರಗಳನ್ನು ನಕ್ಷೆಯ ವಿಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸುವುದು. (4ಅಂಕಗಳು) :

1) $2x + y - 6 = 0$ ಮತ್ತು $4x - 2y - 4 = 0$ ರೇಖಾತ್ಮಕ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ನಕ್ಷೆ ವಿಥಾನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿರಿ.

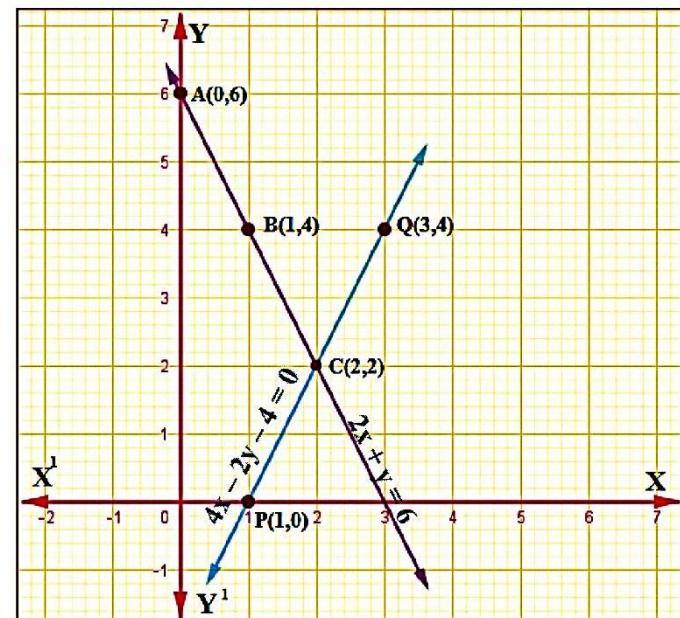
$$2x + y - 6 = 0 \Rightarrow y = 6 - 2x$$

x	0	1	2
$y = 6 - 2x$	6	4	2

$$4x - 2y - 4 = 0 \Rightarrow 2y = 4x - 4 \Rightarrow$$

$$\frac{4x-4}{2}$$

x	1	2	3
$y = \frac{4x-4}{2}$	0	2	4

2) $x + y = 5$ & $2x - y = 4$ ರೇಖಾತ್ಮಕ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ನಕ್ಷೆ ವಿಥಾನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿರಿ.

$$x + y = 5$$

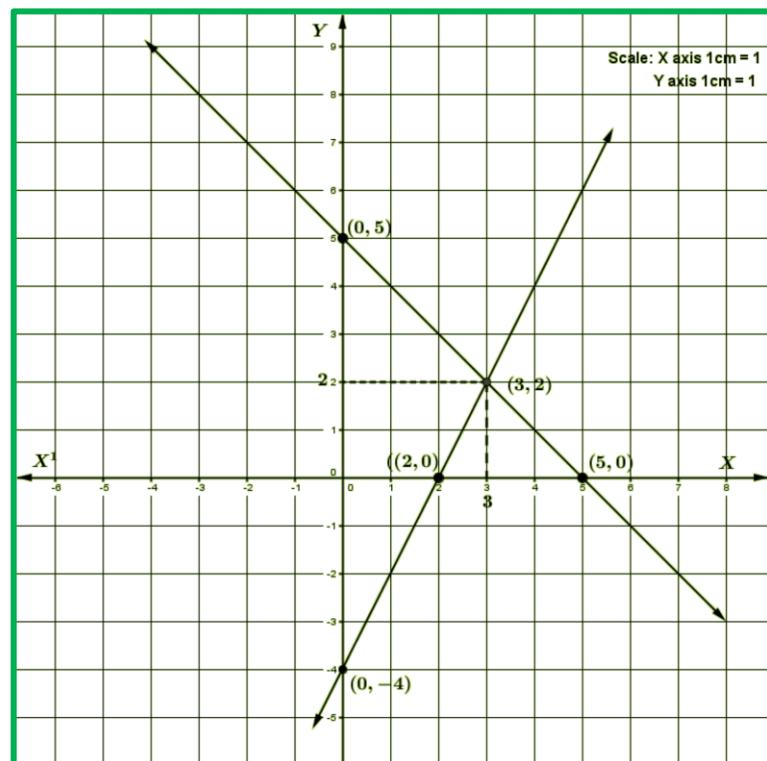
$$\Rightarrow y = 5 - x$$

x	0	5
y	5	0

$$2x - y = 4$$

$$\Rightarrow y = 2x - 4$$

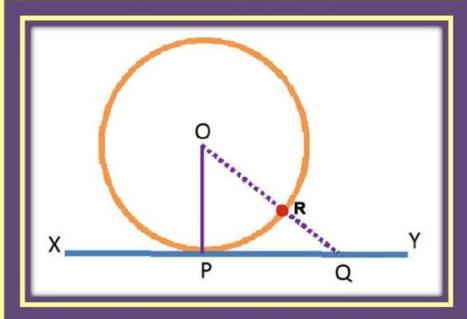
x	0	2
y	-4	0

:- ಪ್ರಮೇಯಗಳು (8 ಅಂಕಗಳು) :-

ವೃತ್ತದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರಮೇಯಗಳು (3ಅಂಕಗಳು)

ಪ್ರಮೇಯ: “ವೃತ್ತದ ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೇ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆದ ಸ್ಪರ್ಶಕವು, ಸ್ಪರ್ಶ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆದ ತ್ರಿಜ್ಯಕ್ಕೆ ಲಂಬವಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

ದತ್ತ : O ವೃತ್ತಕೇಂದ್ರವಿರುವ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ, P ಸ್ಪರ್ಶ ಬಿಂದು.

ಸಾಧನೀಯ : $OP \perp XY$

ರಚನೆ : ಸ್ಪರ್ಶಕ ಮೇಲೆ Q ಬಿಂದುವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ. OQ ಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.

ಸಾಧನೆ : O ವೃತ್ತಕೇಂದ್ರವಿರುವ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ,

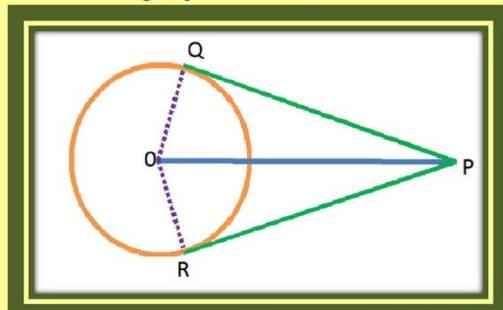
$$OP = OR \quad (\therefore \text{ಒಂದೇ ವೃತ್ತದ ತ್ರಿಜ್ಯಗಳು})$$

$$OQ = OR + RQ$$

$$OQ > OR$$

$OP \perp XY$ ($\therefore XY$ ಸ್ಪರ್ಶಕಕ್ಕೆ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ದೂರವಿರುವ ರೇಖೆ OP)

ಪ್ರಮೇಯ: “ಬಾಹ್ಯ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಎಳೆದ ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳು, ಸಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ.”

ದತ್ತ : O ವೃತ್ತಕೇಂದ್ರ P ಬಾಹ್ಯಬಿಂದುವಿನಿಂದ PQ ಮತ್ತು PR ಗಳು ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳನ್ನು ಎಳೆದಿದೆ.

ಸಾಧನೀಯ : $PQ = PR$

ಸಾಧನೆ : $\triangle POQ \cong \triangle POR$ ಗಳಲ್ಲಿ,

$$OQ = OR \quad (\therefore \text{ಒಂದೇ ವೃತ್ತದ ತ್ರಿಜ್ಯಗಳು})$$

$$\angle P Q O = \angle P R O = 90^\circ \quad (\therefore \text{ತ್ರಿಜ್ಯವು ಸ್ಪರ್ಶಕಕ್ಕೆ ಲಂಬವಾಗಿರುತ್ತದೆ})$$

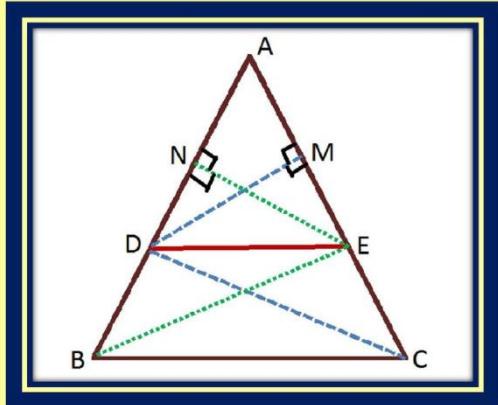
$$OP = OP \quad (\therefore \text{ಉಭಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಾಹ್ಯ})$$

$$\therefore \triangle POQ \cong \triangle POR \quad (\text{ಲಂ.ವಿ.ಬಾ ಪ್ರಮೇಯ})$$

$PQ = PR$ ($\therefore$ ಸಮರೂಪ ತ್ರಿಭುಜಗಳ ಅನುರೂಪ ಬಾಹುಗಳು ಸಮ)

ಧೇಲ್ಸ್ ಪ್ರಮೇಯ (ಮೂಲ ಸಮಾನಪಾತತೆಯ ಪ್ರಮೇಯ)

ಶ್ರೀಭೂಜದ ಒಂದು ಬಾಹ್ಯವಿಗೆ ಎಳೆದ ಸಮಾಂತರ ಶರಳರೇಖೆಯು
ಉಳಿದೆರಡು ಬಾಹ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮಾನಪಾತದಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತದೆ

ದತ್ತ : ΔABC ದಲ್ಲಿ $DE \parallel BC$

ಸಾಧನೀಯ : $\frac{AD}{BD} = \frac{AE}{CE}$

ರಚನೆ : DC ಮತ್ತು EB ಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.

$EN \perp AB$ ಮತ್ತು $DM \perp AC$ ಎಳೆದಿದೆ.

ಸಾಧನೆ : ΔADE ಮತ್ತು ΔBDE ದಲ್ಲಿ

$$\frac{\Delta ADE \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta BDE \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{\frac{1}{2} AD \times EN}{\frac{1}{2} BD \times EN} \quad (\because A = \frac{1}{2} b h)$$

$$\frac{\Delta ADE \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta BDE \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{AD}{BD} \quad \dots \dots \dots \text{(I)}$$

ΔADE ಮತ್ತು ΔCDE ದಲ್ಲಿ

$$\frac{\Delta ADE \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta CDE \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{\frac{1}{2} AE \times DM}{\frac{1}{2} CE \times DM}$$

$$\frac{\Delta ADE \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta CDE \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{AE}{CE} \quad \dots \dots \dots \text{(II)}$$

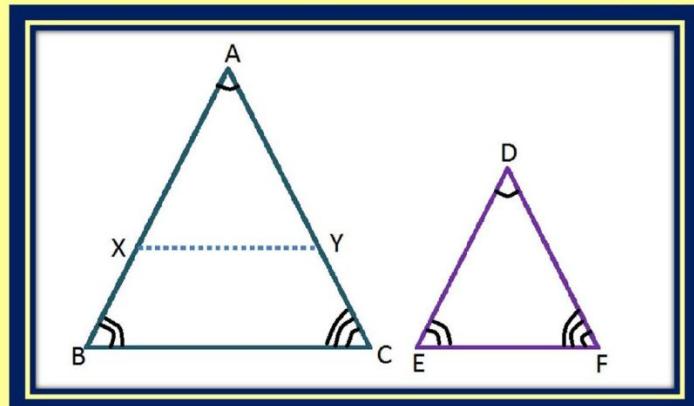
(I) ಮತ್ತು (II) ರಿಂದ

$$\frac{AD}{BD} = \frac{AE}{CE}$$

$(\because \Delta BDE = \Delta CDE)$

ಪ್ರಮೇಯ (ಕೋನ-ಕೋನ ಸಮರೂಪತೆಯ ನಿರ್ಧಾರಕಗುಣ)

ಎರಡು ತ್ರಿಭುಜಗಳು ಸಮಕೋನೀಯಗಳಾಗಿದ್ದರೆ,
ಅವುಗಳ ಅನುರೂಪ ಬಾಹ್ಯಗಳು ಸಮಾನಪಾತದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ದತ್ತ : $\triangle ABC$ ಮತ್ತು $\triangle DEF$ ಗಳಲ್ಲಿ $\angle A = \angle D$, $\angle B = \angle E$, $\angle C = \angle F$

ಸಾಧನೀಯ :
$$\frac{AB}{DE} = \frac{BC}{EF} = \frac{CA}{FD}$$

ರಚನೆ : $AX = DE$ ಮತ್ತು $AY = DF$ ಆಗುವಂತೆ X ಮತ್ತು Y
ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ. XY ನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.

ಸಾಧನೆ : $\triangle AXY \cong \triangle DEF$ ಗಳಲ್ಲಿ

$$AX = DE \quad (\because \text{ರಚನೆ})$$

$$\angle XAY = \angle EDF \quad (\because \text{ದತ್ತ})$$

$$AY = DF \quad (\because \text{ರಚನೆ})$$

$$\therefore \triangle AXY \cong \triangle DEF \quad (\because \text{ಬಾಕೊಬಾ})$$

$$\begin{aligned} \therefore \angle AXY &= \angle EDF \\ \angle AYX &= \angle EFD \end{aligned} \quad \left. \right\} \quad (\because \text{ಅನುರೂಪ ಕೋನಗಳು})$$

$$XY = EF$$

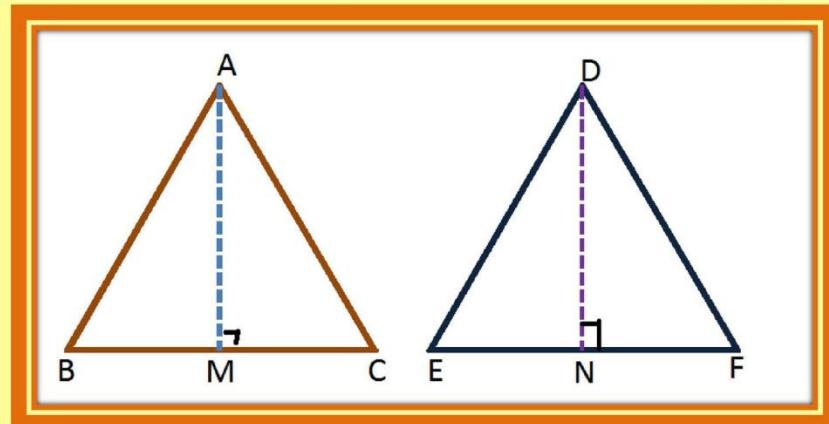
$$\therefore XY \parallel BC \quad (\because \text{ಅನುರೂಪ ಕೋನಗಳು ಸಮನಾಗಿದ್ದರೆ, ರೇಖೆಗಳು ಸಮಾಂತರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.})$$

$$\frac{AB}{AX} = \frac{BC}{XY} = \frac{CA}{YA} \quad (\because \text{ಫೇಲ್ ಪ್ರಮೇಯ})$$

$$\therefore \boxed{\frac{AB}{DE} = \frac{BC}{EF} = \frac{CA}{FD}}$$

ಪ್ರಮೇಯ (ಸಮರೂಪ ತ್ರಿಭುಜಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳು)

“ಸಮರೂಪ ತ್ರಿಭುಜಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳು,
ಅವುಗಳ ಅನುರೂಪ ಬಾಹ್ಯಗಳ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.”

$$\text{ದತ್ತ : } \Delta ABC \sim \Delta DEF, \quad \frac{AB}{DE} = \frac{BC}{EF} = \frac{CA}{FD}$$

$$\text{ಸಾಧನೀಯ : } \frac{\Delta ABC \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta DEF \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{BC^2}{EF^2}$$

ರಚನೆ : $AM \perp BC$ ಮತ್ತು $DN \perp EF$ ರಚಿಸಿ.

ಸಾಧನೆ : $\Delta AMB \sim \Delta DNE$ ಗಳಲ್ಲಿ

$$\angle ABM = \angle DEN \quad (\because \text{ದತ್ತ})$$

$$\angle AMB = \angle DNE = 90^\circ \quad (\because \text{ರಚನೆ})$$

$$\Delta AMB \sim \Delta DNE \quad (\because \text{ಕೋ.ಕೋ. ನಿಧಾರಕ ಗುಣ})$$

$$\frac{AB}{DE} = \frac{BM}{EN} = \frac{MA}{ND}$$

$$\frac{\Delta ABC \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta DEF \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{\frac{1}{2} BC \times MA}{\frac{1}{2} EF \times ND} \quad (\because A=1/2 b h)$$

ಈಗ,

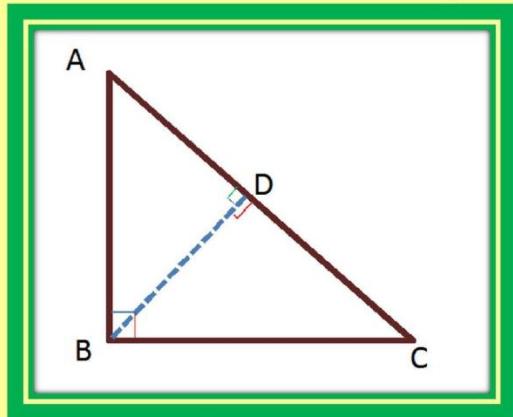
$$\frac{\Delta ABC \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta DEF \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{BC \times MA}{EF \times ND}$$

$$\frac{\Delta ABC \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta DEF \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{BC \times BC}{EF \times EF} \quad (\because \frac{MA}{ND} = \frac{AB}{DE} = \frac{BC}{EF})$$

$$\frac{\Delta ABC \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}}{\Delta DEF \text{ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}} = \frac{BC^2}{EF^2}$$

ಪ್ರैಥಾಗೋರಸ್ ಪ್ರಮೇಯ

“ಒಂದು ಲಂಬಕೋನ ತ್ರಿಭುಜದಲ್ಲಿ, ಏಕೊಂದ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗವು ಉಳಿದೆರಡು ಬಾಹುಗಳ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಗಳ ಯೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

ದತ್ತ : ABC ಯಲ್ಲಿ $\angle ABC = 90^\circ$

ಸಾಧನೀಯ : $AC^2 = AB^2 + BC^2$

ರಚನೆ : $BD \perp AC$

ಸಾಧನೆ : ΔABC ಮತ್ತು ΔADB ಗಳಲ್ಲಿ

$$\angle ABC = \angle ADB = 90^\circ \quad [\because \text{ದತ್ತ} \& \text{ರಚನೆ}]$$

$$\angle BAC = \angle BAD \quad [\because \text{ಉಭಯ ಸಾಮಾನ್ಯ}]$$

$$\therefore \Delta ABC \sim \Delta ADB \quad [\text{ಸಮಕೋನೀಯ ತ್ರಿಭುಜಗಳು}]$$

$$\Rightarrow \frac{AB}{AD} = \frac{BC}{DB} = \frac{AC}{AB} \quad [\text{ಕೋ ಕೋ ಸಮರೂಪತೆಯ ನಿಬಂಧನೆ}]$$

$$AB^2 = AC \cdot AD \quad \dots(1)$$

ΔABC ಮತ್ತು ΔBDC ಗಳಲ್ಲಿ

$$\angle ABC = \angle BDC = 90^\circ \quad [\because \text{ದತ್ತ} \& \text{ರಚನೆ}]$$

$$\angle BCA = \angle BCD \quad [\because \text{ಉಭಯ ಸಾಮಾನ್ಯ}]$$

$$\therefore \Delta ABC \sim \Delta BDC \quad [\text{ಸಮಕೋನೀಯ ತ್ರಿಭುಜಗಳು}]$$

$$\Rightarrow \frac{AB}{BD} = \frac{BC}{DC} = \frac{AC}{BC} \quad [\text{ಕೋ ಕೋ ಸಮರೂಪತೆಯ ನಿಬಂಧನೆ}]$$

$$BC^2 = AC \cdot DC \quad \dots(2)$$

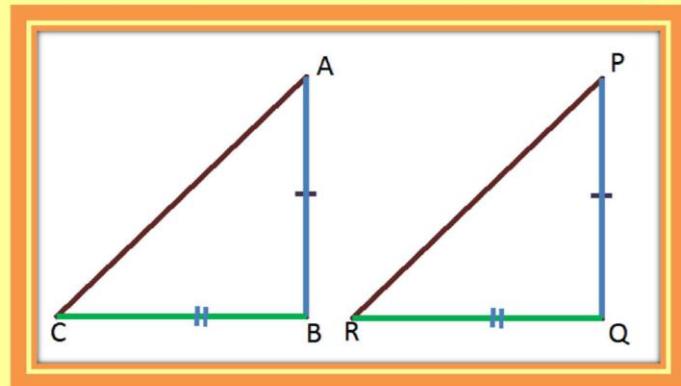
(1) ಮತ್ತು (2) ನ್ನು ಕೂಡಿದಾಗ,

$$\begin{aligned} AB^2 + BC^2 &= (AC \cdot AD) + (AC \cdot DC) \\ &= AC (AD + DC) \\ &= AC \cdot AC \end{aligned}$$

$AC^2 = AB^2 + BC^2$

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಲೋಮ ಪ್ರಮೇಯ

ಒಂದು ತ್ರಿಭುಜದಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಬಾಹ್ಯವಿನ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗವು, ಉಳಿದೆರಡು ಬಾಹ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗಗಳ ಯೊತ್ತಕ್ಕ ಸಮನಾಗಿದರೆ, ಆ ಎರಡು ಬಾಹ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಲಂಬಕೋನ ಪರಾದುತ್ತದೆ.

ದತ್ತ : ΔABC ದಲ್ಲಿ $AC^2 = AB^2 + BC^2$

ಸಾಧನೀಯ : $\angle ABC = 90^\circ$

ರಚನೆ : $\angle Q = 90^\circ$, $AB=QP$ $BC=QR$ ಇರುವಂತೆ ΔPQR ರಚಿಸಿ.

ಸಾಧನೆ : ΔPQR ದಲ್ಲಿ,

$$PR^2 = QP^2 + QR^2 \quad [\because \angle Q = 90^\circ \text{ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪ್ರಮೇಯ}]$$

$$PR^2 = AB^2 + BC^2 \quad \dots\dots(1) \quad [\because \text{ರಚನೆ}]$$

$$AC^2 = AB^2 + BC^2 \quad \dots\dots(2) \quad [\because \text{ದತ್ತ}]$$

$$\Rightarrow AC^2 = PR^2 \quad (1) \& (2) \text{ ಠಿಂದ}$$

$$\therefore AC = PR$$

ΔABC ಮತ್ತು ΔPQR ಗಳಲ್ಲಿ

$$AC = PR \quad [\because \text{ಸಾಧನೆ}]$$

$$BC = QR \quad [\because \text{ರಚನೆ}]$$

$$AB = PQ \quad [\because \text{ರಚನೆ}]$$

$\therefore \Delta ABC \cong \Delta PQR$ [$\because$ ಬಾಬಾಬಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ]

$\Rightarrow \angle ABC = \angle PQR = 90^\circ$ [$\because$ ಅನುರೂಪ ಕೋನಗಳು ಸಮ]

$\angle ABC = 90^\circ$

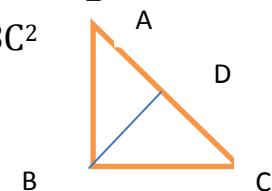
ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಗಳು

- * ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿ : ಒಂದು ಶ್ರೇಣಿಯ ಯಾವುದೇ ಎರಡು ಅನುಕ್ರಮ ಪದಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
- * ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೂಪ : $a, a + d, a + 2d, a + 3d \dots$
- * ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ $d = a_2 - a_1$ $d = a_n - a_{n-1}$
- * ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೊದಲ ಪದ a ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ d ಆದಾಗ n ನೇ ಪದವು $a_n = a + (n - 1)d$
- * ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೊದಲ n ಪದಗಳ ಮೊತ್ತ $S_n = \frac{n}{2} [2a + (n - 1)d]$
- * ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ n ನೇ ಪದ (ಕೊನೆಯಪದ) l ಆಗಿದ್ದರೆ ಪದಗಳ ಮೊತ್ತ $S_n = \frac{n}{2} [a + l]$
- * $S_1 = a_1$ $S_2 = a_1 + a_2$ $S_3 = a_1 + a_2 + a_3$ * $S_n - S_{n-1} = a_n$
- * ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೊದಲ n ಬೆಸ್ ಸ್ನಾಫ್‌ವರ್ವಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಮೊತ್ತ = n^2
- * ಮೊದಲ n ಸ್ನಾಫ್‌ವರ್ವಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಮೊತ್ತ = $\frac{n(n+1)}{2}$

ತ್ರಿಭುಜಗಳು

- # ಬಾಹುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದೇ ಇರುವ ಎರಡು ಬಹುಭುಜಾಕೃತಿಗಳು ಸಮರೂಪಿಗಳಾಗಬೇಕಾದರೆ
  - ಉಂಟಾಗಿದ್ದರೆ ಅನುರೂಪ ಕೋನಗಳು ಸಮವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು
  - ಅವುಗಳ ಅನುರೂಪ ಬಾಹುಗಳ ಅನುಪಾತ ಸಮಾನಪಾತದಲ್ಲಿರಬೇಕು
- # ಧೇಲ್ನನ ಪ್ರಮೇಯ (ಮೂಲ ಸಮಾನಪಾತತೆಯ ಪ್ರಮೇಯ) : ತ್ರಿಭುಜದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಹುವಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಎಳೆದ ಸರಳರೇಖೆಯು ಉಳಿದೆರಡು ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಸಮಾನಪಾತದಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- # ಧೇಲ್ನನ ಪ್ರಮೇಯ ವಿಲೋಮ : ತ್ರಿಭುಜದ ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಸಮಾನಪಾತದಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಿಸುವ ರೇಖೆಯು ಅದರ ಮೂರನೇ ಬಾಹುವಿಗೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- # ಸಮರೂಪ ಸಂಕೇತ ‘~’ ಸರ್ವಸಮತೆಗೆ ಸಂಕೇತ ‘≡’
- # ಸಮರೂಪ ತ್ರಿಭುಜಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳು: ಎರಡು ಸಮರೂಪ ತ್ರಿಭುಜಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳ ಅನುಪಾತವು ಅವುಗಳ ಅನುರೂಪ ಬಾಹುಗಳ ವರ್ಗಗಳ ಅನುಪಾತಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- # ಹೈಪೊರಸ್‌ನ ಪ್ರಮೇಯ: ಒಂದು ಲಂಬಕೋನ ತ್ರಿಭುಜದಲ್ಲಿ ವಿಕರ್ಣದ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗವು ಉಳಿದೆರಡು ಬಾಹುಗಳ ವರ್ಗಗಳ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- # ಹೈಪೊರಸ್‌ನ ಪ್ರಮೇಯದ ವಿಲೋಮ : ಒಂದು ತ್ರಿಭುಜದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಬಾಹುವಿನ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗವು ಉಳಿದೆರಡು ಬಾಹುಗಳ ವರ್ಗಗಳ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸಮನಾದರೆ ಆ ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ನಡುವೆ ಲಂಬಕೋನ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- # ಒಂದು ಲಂಬಕೋನ ತ್ರಿಭುಜದಲ್ಲಿ ಲಂಬಕೋನ ಶೃಂಗದಿಂದ ವಿಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಎಳೆದ ಲಂಬವು ವಿಭಾಗಿಸುವ ಎರಡು ತ್ರಿಭುಜಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಮರೂಪ ಅಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳು ದತ್ತ ತ್ರಿಭುಜಕ್ಕೆ ಸಮರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

$$AB^2 = AD \cdot AC \quad BC^2 = CD \cdot AC \quad BD^2 = AD \cdot CD \quad AC^2 = AB^2 + BC^2$$

ಎರಡು ಚರಾಕ್ಷರಗಳಿರುವ ರೇಖಾತ್ಮಕ ಸಮೀಕರಣಗಳ ಜೋಡಿಗಳು

- * ಎರಡು ಚರಾಕ್ಷರಗಳಿರುವ ಒಂದು ರೇಖಾತ್ಮಕ ಸಮೀಕರಣ $ax + by + c = 0$
- * ಎರಡು ಚರಾಕ್ಷರಗಳಿರುವ ರೇಖಾತ್ಮಕ ಸಮೀಕರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ರೇಖೆಗಳ ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ

$$a_1x + b_1y + c_1 = 0 \quad \& \quad a_2x + b_2y + c_2 = 0$$

$\frac{a_1}{a_2} \neq \frac{b_1}{b_2}$	ಪರಸರ ಫೇದಿಸುತ್ತವೆ	ಅನನ್ಯ ಪರಿಹಾರವಿದೆ	ಸ್ಥಿರ ಜೋಡಿ
$\frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2} = \frac{c_1}{c_2}$	ಪರಸರ ಐಸ್ಟಾಗಿಸುತ್ತದೆ	ಅಪರಿಮಿತ ಪರಿಹಾರವಿದೆ	ಅವಲಂಬಿತ ಸ್ಥಿರ ಜೋಡಿ
$\frac{a_1}{a_2} = \frac{b_1}{b_2} \neq \frac{c_1}{c_2}$	ಸಮಾಂತರ ರೇಖೆಗಳು	ಯಾವುದೇ ಪರಿಹಾರವಿಲ್ಲ	ಅಸ್ಥಿರ ಜೋಡಿ

ವೃತ್ತಗಳು

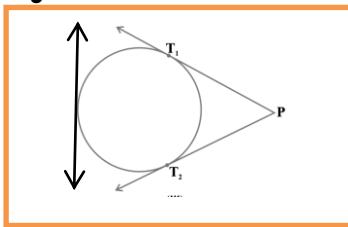
- # ಸ್ಪರ್ಶಕ : ವೃತ್ತವನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಫೇದಿಸುವ ರೇಖೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಕ
- # ಪ್ರಮೇಯ : ವೃತ್ತದ ಮೇಲಿನ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆದ ಸ್ಪರ್ಶಕವು, ಸ್ಪರ್ಶ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆದ ತ್ರಿಜ್ಯಕ್ಕೆ ಲಂಬವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- # ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ವೃತ್ತದ ಮೇಲಿನ ಬಿಂದುವಿಗೆ ಎಳೆದ ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ:

ಪ್ರಕರಣ 1: ವೃತ್ತದ ಒಳಗಿನ ಬಿಂದುವಿನ ಮೂಲಕ

ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಶಕವನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಕರಣ 2: ವೃತ್ತದ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ

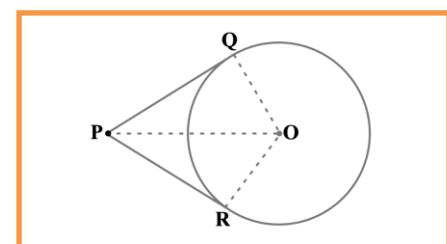
ಒಂದೇ ಒಂದು ಸ್ಪರ್ಶಕ ಮಾತ್ರ ಎಳೆಯಬಹುದು. AB

ಪ್ರಕರಣ 3: ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಬಾಹ್ಯ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಎರಡು ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳನ್ನು ಎಳೆಯಬಹುದು. PT1 & PT2

ಪ್ರಮೇಯ : ಬಾಹ್ಯ ಬಿಂದುವಿನಿಂದ ವೃತ್ತಕ್ಕೆ ಎಳೆದ ಸ್ಪರ್ಶಕಗಳ ಉದ್ದವು ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

i) PQ=PR	ii) $\angle POQ=\angle POR$
iii) $\angle QPO=\angle RPO$	iv) $\angle PQO=\angle PRO=90^\circ$
v) $\angle QPR + \angle QOR=180^\circ$	

ವೃತ್ತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳು

- * ವೃತ್ತದ ಸುತ್ತಳತೆ (ಪರಿಧಿ) = $2\pi r$ * ವೃತ್ತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು = πr^2
- * ಒಂದು ವೃತ್ತದ ಎರಡು ತ್ರಿಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುರೂಪ ಕಂಸದಿಂದ ಆವೃತ್ತವಾದ ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು 'ತ್ರಿಜ್ಯಾಂತರ ಖಂಡ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ $\{1\text{min} = 60^\circ\}$
- * ಒಂದು ಜ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅನುರೂಪ ಕಂಸದಿಂದ ಆವೃತ್ತವಾದ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಭಾಗವನ್ನು 'ವೃತ್ತಖಂಡ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

$$\theta \text{ ಕೋನವಿರುವ ತ್ರಿಜ್ಯಾಂತರ ಖಂಡದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ} = \frac{\theta}{360} \pi r^2$$

$$\theta \text{ ಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತ್ರಿಜ್ಯಾಂತರ ಖಂಡದ ಕಂಸದ ಉದ್ದ} = \frac{\theta}{360} 2\pi r$$

$$* \text{ ವೃತ್ತಖಂಡದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ} = \text{ಅನುರೂಪ ತ್ರಿಜ್ಯಾಂತರ ಖಂಡದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ} - \text{ಅನುರೂಪ ತ್ರಿಭುಜದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ}$$

ನಿದೇಶಾಂಕ ರೇಖಾಗಣಿತ

♣ ದೂರಸೂತ್ರ $= PQ = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$

♣ $P(x, y)$ ಎಂಬ ಬಿಂದುವಿಗೆ ಮೂಲಬಿಂದು $(0, 0)$ ಯಿಂದ ಇರುವ ದೂರವು $OP = \sqrt{x^2 + y^2}$

♣ ಭಾಗ ಪ್ರಮಾಣ ಸೂತ್ರ $P = \left[\begin{array}{c} m_1x_2 + m_2x_1 \\ m_1 + m_2 \end{array} \quad \begin{array}{c} m_1y_2 + m_2y_1 \\ m_1 + m_2 \end{array} \right]$

♣ ಮಧ್ಯಬಿಂದು ಸೂತ್ರ $P = \left[\begin{array}{c} \frac{x_2 + x_1}{2} \\ \frac{y_2 + y_1}{2} \end{array} \right]$

♣ ತ್ರಿಭುಜದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ $= 1/2 \times \text{ಪಾದ} \times \text{ಎತ್ತರ}$

♣ $(x_1, y_1), (x_2, y_2)$ ಮತ್ತು (x_3, y_3) ಬಿಂದುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ತ್ರಿಭುಜದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು

$$= \frac{1}{2} [x_1(y_2 - y_3) + x_2(y_3 - y_1) + x_3(y_1 - y_2)]$$

♣ $(x_1, y_1), (x_2, y_2)$ ಮತ್ತು (x_3, y_3) ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಸರಳರೇಖಾಗತ ತ್ರಿಭುಜದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಸೌನ್ಯ (0)

ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣಗಳು

* ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣದ ಅದರ್ಥ ರೂಪ $ax^2 + bx + c = 0$

ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣದ ಸೂತ್ರ $x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$

* ಶೋಧಕ $\Delta = b^2 - 4ac$

ಶೋಧಕ	ಸ್ಥಫಾವ
$\Delta = 0$	ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ಸಮ
$\Delta > 0$	ವಾಸ್ತವ ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ
$\Delta < 0$	ಉಹಾ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು

ತ್ರಿಕೋನಮಿತಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ತ್ರಿಕೋನಮಿತಿಯ ಅನುಪಾತಗಳು :

$\sin A$	$\frac{\text{ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹು}}{\text{ವಿಕರ}}$	$\operatorname{cosec} A$	$\frac{\text{ವಿಕರ}}{\text{ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹು}}$
$\cos A$	$\frac{\text{ವಾಶ್ರ್ಯ ಬಾಹು}}{\text{ವಿಕರ}}$	$\operatorname{sec} A$	$\frac{\text{ವಿಕರ}}{\text{ವಾಶ್ರ್ಯ ಬಾಹು}}$
$\tan A$	$\frac{\text{ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹು}}{\text{ವಾಶ್ರ್ಯ ಬಾಹು}}$	$\operatorname{cot} A$	$\frac{\text{ವಾಶ್ರ್ಯ ಬಾಹು}}{\text{ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹು}}$

$$\tan \theta = \frac{\sin \theta}{\cos \theta}$$

ಮೂರಕ ಕೋನಗಳು

$$\cot \theta = \frac{\cos \theta}{\sin \theta}$$

$$1) \sin(90^\circ - \theta) = \cos \theta$$

$$\sin^2 \theta + \cos^2 \theta = 1$$

$$2) \cos(90^\circ - \theta) = \sin \theta$$

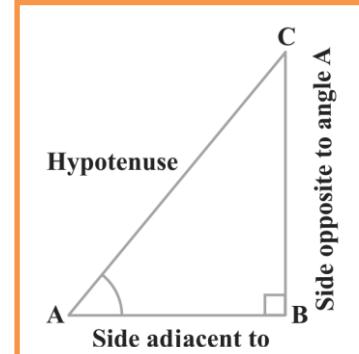
$$\tan^2 \theta + 1 = \sec^2 \theta$$

$$3) \tan(90^\circ - \theta) = \cot \theta$$

$$4) \cot(90^\circ - \theta) = \tan \theta$$

$$5) \operatorname{cosec}(90^\circ - \theta) = \sec \theta$$

$$6) \sec(90^\circ - \theta) = \operatorname{cosec} \theta$$

$\frac{1}{\sin A}$	ವಿರಚಣ ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹು	Cosec A
$\frac{1}{\cos A}$	ವಿರಚಣ ವಾಶ್ರ್ಣಾ ಬಾಹು	Sec A
$\frac{1}{\tan A}$	ವಾಶ್ರ್ಣಾ ಬಾಹು ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹು	Cot A
$\frac{1}{\operatorname{cosec} A}$	ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹು ವಿರಚಣ	Sin A
$\frac{1}{\sec A}$	ವಾಶ್ರ್ಣಾ ಬಾಹು ವಿರಚಣ	Sec A
$\frac{1}{\cot A}$	ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹು ವಾಶ್ರ್ಣಾ ಬಾಹು	Cot A

	0°	30°	45°	60°	90°
sin	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
cos	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$\frac{1}{2}$	0
tan	0	$\frac{1}{\sqrt{3}}$	1	$\sqrt{3}$	ND
cosec	ND	2	$\sqrt{2}$	$\frac{2}{\sqrt{3}}$	1
sec	1	$\frac{2}{\sqrt{3}}$	$\sqrt{2}$	2	ND
cot	ND	$\sqrt{3}$	1	$\frac{1}{\sqrt{3}}$	0

ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ

- ಸರಾಸರಿ $\bar{X} = \frac{\sum fx}{\sum f}$
- ಬಹುಲಕ $= l + \left[\frac{f_1 - f_0}{2f_1 - f_0 - f_2} \right] h$
- ಮಧ್ಯಂಕ $= l + \left[\frac{\frac{n}{2} - cf}{f} \right] h$
- ಕೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಂಬಂಧವು: 3 ಮಧ್ಯಂಕ $= 2$ ಸರಾಸರಿ + ಬಹುಲಕ

ಮೇಲ್ಮೈ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳು ಮತ್ತು ಫಾರ್ಮಾಲ್‌ಗಳು

ಫಾರ್ಮಾಲ್	ವರ್ಕ ಮೇಲ್ಮೈ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಮೂರಾ ಮೇಲ್ಮೈ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಫಾರ್ಮಾಲ್
ಸಿಲಿಂಡರ್	$2\pi rh$	$2\pi(r+h)$	$\pi r^2 h$
ಶಂಕು	πrl	$\pi r(r+l)$	$\frac{1}{3} \pi r^2 h$
ಶಂಕುಶಂಕುವಿನ ಭಿನ್ನಕ	$\pi(r_1 + r_2)l$	$\pi \{(r_1 + r_2)l + r_1^2 + r_2^2\}$	$\frac{1}{3} \pi h(r_1^2 r_2^2 + r_1 r_2)$
ಗೋಳ	$4 \pi r^2$	$4 \pi r^2$	$\frac{4}{3} \pi r^3$
ಅಧರ-ಗೋಳ	$2 \pi r^2$	$3 \pi r^2$	$\frac{2}{3} \pi r^3$

01) 2, 7, 12 ..... ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ 10ನೇ ಪದ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಪರಿಹಾರ : $a = 2, d = 7 - 2 = 5$ ಮತ್ತು $n = 10$

$$a_n = a + (n - 1)d$$

$$\text{ಆದ್ದರಿಂದ } a_{10} = 2 + (10 - 1)5 = 2 + (9)5 = 2 + 45 = 47$$

ಆದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ 10ನೇ ಪದ $a_{10} = 47$

02) ಎರಡು ಅಂಕಗಳ ಎಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು 3 ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ?

12, 15, 18 99

$a = 12, d = 3, a_n = 99$

$$a + (n - 1)d = a_n$$

$$12 + (n - 1)3 = 99$$

$$12 + 3n - 3 = 99$$

$$3n + 9 = 99$$

$$3n = 99 - 9$$

$$3n = 90$$

$$n = 30$$

ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಅಂಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು 3 ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

03) 21, 18, 15.....ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಎಷ್ಟನೇ ಪದವು -81 ಆಗಿದೆ? & ಯಾವುದೇ ಪದ 0 ಆಗಿದೆಯೆ?

ಪರಿಹಾರ: ಇಲ್ಲಿ $a = 21, d = 18 - 21 = -3$ ಮತ್ತು $a_n = -81 \quad n = ?$

$$a_n = a + (n - 1)d$$

$$-81 = 21 + (n - 1)(-3)$$

$$-81 = 24 - 3n$$

$$-105 = -3n$$

$$n = -105/-3 = 35 \quad n = 35 \quad \therefore \text{ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ } 35\text{-ನೇ ಪದ} = -81 \text{ ಆಗಿದೆ.}$$

$$a_n = a + (n - 1)d$$

$$0 = 21 + (n - 1)(-3)$$

$$0 = 21 - 3n + 3$$

$$3n = 24 \quad \therefore n = 8 \quad \therefore 8\text{-ನೇ ಪದವು } 0 \text{ ಆಗಿದೆ}$$

04) ನಾಲ್ಕು ಕ್ರಮಾನುಗತ ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಪದಗಳ ಮೊತ್ತ 32, ಮೊದಲ & ಕೊನೆಯ ಪದಗಳ ಗುಣಲಭ್ಯ & ಮಧ್ಯದ ಎರಡು ಪದಗಳ ಗುಣಲಭ್ಯಗಳ ಅನುಪಾತವು 7:15 ಆದರೆ ಆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ನಾಲ್ಕು ಕ್ರಮಾನುಗತ ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿ $(a-3d), (a-d), (a+d), (a+3d)$

$$a-3d + a-d + a+d + a+3d = 32$$

$$4a = 32$$

$$a = \frac{32}{4}$$

$$a = 8$$

$$d = \sqrt{4} = 2.$$

$$\frac{(a-3d)(a+3d)}{(a-d)(a+d)} = \frac{7}{15}$$

$$\frac{a^2 - 9d^2}{a^2 - d^2} = \frac{7}{15}$$

$$15a^2 - 135d^2 = 7a^2 - 7d^2$$

$$15a^2 - 7a^2 = 135d^2 - 7d^2$$

$$8a^2 = 128d^2$$

$$d^2 = \frac{8(64)}{728-16}$$

∴ 4 ಸಂಖ್ಯೆಗಳು $a=8 \quad d=2$

$a-3d, a-d, a+d, a+3d$

2, 6, 10, 14

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

05) 10m ಎತ್ತರವಿರುವ ಏಣಿಯು ನೆಲದಿಂದ 8m ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಡೆ ಹಾಗಾದರೆ ಏಣಿಯ ಪಾದವು ನೆಲದಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿದೆ?

ಗೋಡೆಯ ಎತ್ತರ $CA = 8\text{m}$, ಏಣಿಯ ಉದ್ದ $AB = 10\text{m}$

$\therefore$ ಪೈಥಾಗೋರಸ್ ಪ್ರಮೇಯದ ಪ್ರಕಾರ,

$$AB^2 = AC^2 + BC^2$$

$$10^2 = 8^2 + BC^2$$

$$BC^2 = 100 - 64$$

$$BC^2 = 36$$

$$BC = 6\text{m}$$

ಆದ್ದರಿಂದ ಏಣಿಯ ಪಾದವು ನೆಲದಿಂದ 6ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.

06) $3x + 4y = 10$ ಮತ್ತು $2x - 2y = 2$ ರೇಖಾಶಿಕ್ಷಣ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರಿ.

$$3x + 4y = 10 \dots \text{(i)} \quad \times 2$$

$$2x - 2y = 2 \dots \text{(ii)} \quad \times 3$$

$$\cancel{6x} + 8y = 20$$

$$\begin{array}{r} \cancel{6x} (+) - 6y = (-) 6 \\ \hline 14y = 14 \end{array}$$

$$Y=14/14=1 \quad \therefore Y=1 \text{ ಬೆಲೆಯನ್ನು } \text{(i) ಅಡೇಶಿಸಲಾಗಿ}$$

$$3x + 4y = 10$$

$$3x + 4(1) = 10$$

$$3x = 10 - 4$$

$$3x = 6 \quad X=6/3=2 \quad \therefore x=2 \quad y=1$$

07)

ಒಂದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸೂರಿಯ ವಯಸ್ಸು ಸೋನುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಮೂರು ಪಟ್ಟಿ ಆಗಿತ್ತು. ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ಸೂರಿಯ ವಯಸ್ಸು ಸೋನುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಎರಡು ಪಟ್ಟಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ, ಸೂರಿ ಮತ್ತು ಸೋನುವಿನ ಕಾಗಿನ ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟು?

ಸೂರಿಯ ವಯಸ್ಸು $= x$ ಆಗಿರಲಿ ಮತ್ತು ಸೋನುವಿನ ಕಾಗಿನ ವಯಸ್ಸು $= y$ ಆಗಿರಲಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಪ್ರಕಾರ,

$$(x - 5) = 3(y - 5)$$

$$x - 3y = -10 \quad \text{(1)}$$

$$(x + 10y) = 2(y + 10)$$

$$x - 2y = 10 \quad \text{(2)}$$

ಸಮೀಕರಣ (2) ರಿಂದ (1)ನ್ನು ಕಡೆದಾಗ,

$x - 3y = -10$	(1)
$x - 2y = 10$	(2)
$-y = -20$	

$$\Rightarrow y = 20$$

$y = 20$ ಎಂದು ಸಮೀಕರಣ (1) ರಲ್ಲಿ ಆಡೇಶಿಸಿದಾಗ,

$$x - 60 = -10$$

$$x = 50$$

ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂರಿಯ ವಯಸ್ಸು $= 50$ ಮತ್ತು ಸೋನುವಿನ ವಯಸ್ಸು $= 20$ ವರ್ಷಗಳು.

08) ಒಂದು ಭಿನ್ನರಾಶಿಯ ಅಂಶದಿಂದ 1ನ್ನು ಕಡೆದಾಗ ಅದು $\frac{1}{3}$ ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ಭಿನ್ನರಾಶಿಯ ಭೇದಕ್ಕೆ 8ನ್ನು

ಸೇರಿಸದಾಗ ಅದು $\frac{1}{4}$ ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಭಿನ್ನರಾಶಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

$$\text{ದತ್ತ ಭಿನ್ನರಾಶಿ} = \frac{x}{y} \text{ ಆಗಿರಲಿ}$$

ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರಕಾರ,

$$\frac{x-1}{y} = \frac{1}{3}$$

$$\Rightarrow 3x - y = 3 \quad (1)$$

$$\frac{x}{y+8} = \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow 4x - y = 8 \quad (2)$$

ಸಮೀಕರಣ (2) ರಿಂದ (1) ನ್ನು ಕಡೆದಾಗ,

$4x - y = 8$	(2)
$3x - y = 3$	(1)
$x = 5$	

$x = 5$ ಎಂದು ಸಮೀಕರಣ (1) ರಲ್ಲಿ ಆದೇಶಿಸಿದಾಗ,

$$15 - y = 3$$

$$y = 12$$

$$\text{ಆದ್ದರಿಂದ ಭಿನ್ನರಾಶಿ} = \frac{5}{12}$$

09)

ಚಿತ್ರ 5.27 ರಲ್ಲಿ, O ಕೇಂದ್ರವಿರುವ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ AB ಮತ್ತು CD ಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಲಂಬವಾಗಿರುವ ವ್ಯಾಸಗಳಾಗಿವೆ. OD ಯು ಚಿಕ್ಕ ವೃತ್ತಕ್ಕ ವ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. $OA = 7 \text{ cm}$ ಆದರೆ ಭಾಯಿಗೊಳಿಸಿದ ಭಾಗದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ದೊಡ್ಡ ವೃತ್ತದ ತ್ರಿಜ್ಯ R = 7 cm

ಚಿಕ್ಕ ವೃತ್ತದ ತ್ರಿಜ್ಯ $r = \frac{7}{2} \text{ cm}$

ΔBCA ಯ ಎತ್ತರ = $OC = 7 \text{ cm}$

ΔBCA ಯ ಪಾದ = $AB = 14 \text{ cm}$

ΔBCA ಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ = $\frac{1}{2} \times AB \times OC$

$$= \frac{1}{2} \times 7 \times 14 = 49 \text{ cm}^2$$

ದೊಡ್ಡ ವೃತ್ತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ = $\pi R^2 = \frac{22}{7} \times 7^2 = 154 \text{ cm}^2$

ದೊಡ್ಡ ಅರ್ಧ ವೃತ್ತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ = $\frac{154}{7} \text{ cm}^2 = 22 \text{ cm}^2$

ಚಿಕ್ಕ ವೃತ್ತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ = $\pi r^2 = \frac{22}{7} \times \frac{7}{2} \times \frac{7}{2} = \frac{77}{2} \text{ cm}^2$

ಭಾಯಿಗೊಳಿಸಿದ ಭಾಗದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

= ದೊಡ್ಡ ಅರ್ಧ ವೃತ್ತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ - ΔBCA ಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ + ಚಿಕ್ಕ ವೃತ್ತದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ

$$= \left(22 - 49 + \frac{77}{2} \right) \text{ cm}^2$$

$$= \left(\frac{154 - 98 + 77}{2} \right) \text{ cm}^2$$

$$= \left(\frac{133}{2} \right) \text{ cm}^2$$

$$= 66.5 \text{ cm}^2$$

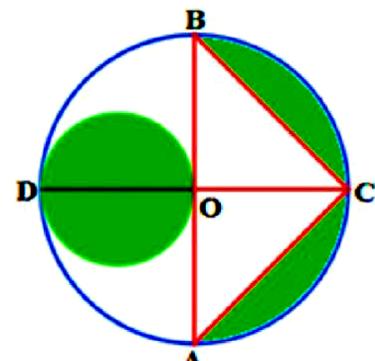

Fig 5.27

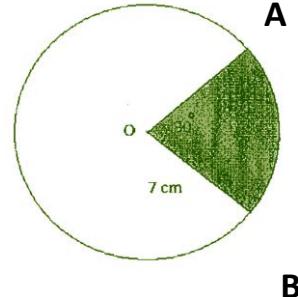
10) ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಜ್ಯ 7cm ಇರುವಂತೆ 'O' ಕೇಂದ್ರವಿರುವ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ೧೦ ಕಂಸವು ಅದರ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ 30° ಕೋನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಭಾಯೆಗೊಳಿಸದೆ ಇರುವ ಭಾಗದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ. ಉತ್ತರ :

$$\angle AOB = 30^\circ$$

ಭಾಯೆಗೊಳಿಸದೆ ಇರುವ ಭಾಗದ ಕೋನ $\angle AOB = 360^\circ - 30^\circ = 330^\circ$

$$\theta = 330^\circ$$

$$\text{ಭಾಯೆಗೊಳಿಸದೆ ಇರುವ ಭಾಗದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ} = \frac{\theta}{360} \pi r^2$$

B

$$= \frac{330}{360} \times \frac{22}{7} \times 7^2$$

$$= \frac{847}{6}$$

$$= 141.16 \text{ ಚ.ಸೆಂ.ಮೀ}^2$$

11) (2, 3) & (4, 1) ಬಿಂದುಗಳ ನಡುವಿನ ದೂರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

$$\text{i) } (x_1, y_1) = (2, 3), \quad (x_2, y_2) = (4, 1)$$

$$\text{ಸೂತ್ರ } d = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$$

$$d = \sqrt{(4 - 2)^2 + (1 - 3)^2}$$

$$d = \sqrt{(2)^2 + (-2)^2}$$

$$d = \sqrt{4 + 4} = \sqrt{2 \times 4}$$

$$d = 2\sqrt{2} \text{ ಮೂಲಮಾನಗಳು}$$

12) A (2,3), B (4, k) & C(6,-3) ಬಿಂದುಗಳು ಸರಳ ರೇಖಾಗತವಾಗಿದ್ದರೆ k ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

$$\frac{1}{2}[x_1(y_2 - y_3) + x_2(y_3 - y_1) + x_3(y_1 - y_2)] = 0 \quad (\because \text{ಶ್ರಿಖಂಜದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು } 0 \text{ ಆಗಿರುತ್ತದೆ})$$

$$\frac{1}{2}[2(k - (-3)) + 4(-3 - 3) + 6(3 - k)] = 0$$

$$\frac{1}{2}[2(k + 3) + 4(-6) + 6(3 - k)] = 0$$

$$\frac{1}{2}[2k + 6 - 24 + 18 - 6k] = 0$$

$$\frac{1}{2}(-4k) = 0$$

$$k = 0$$

13) $2x^2 - 3x + 5 = 0$ ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣ ಮೂಲ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿ.

$$\text{ಇಲ್ಲಿ } a = 2, b = -3 \text{ ಮತ್ತು } c = 5$$

$$\text{ಶೋಧಕ } \Delta = b^2 - 4ac$$

$$= (-3)^2 - 4(2)(5)$$

$$= 9 - 40$$

$$= -31 < 0$$

ಮೂಲ ಸ್ವಭಾವ : ಒಂದು ಸಂಖ್ಯೆಗಳು

14) $3x^2 - 5x + 2 = 0$ ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣವನ್ನು ಸೂತ್ರದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಇದು $ax^2 + bx + c = 0$ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ.

$$a = 3, \quad b = -5, \quad c = +2$$

ಮೂಲಗಳು $x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$

$$x = \frac{-(-5) \pm \sqrt{(-5)^2 - 4(3)(2)}}{2(3)}$$

$$x = \frac{5 \pm \sqrt{25 - 24}}{6}$$

$$x = \frac{5 \pm \sqrt{1}}{6}$$

$$x = \frac{5 \pm 1}{6}$$

$$x = \frac{6}{6} \text{ or } x = \frac{4}{6}$$

$$x = 1 \text{ or } x = \frac{2}{3}$$

15) ಒಂದು ಮೋಟಾರು ದೋಷಿಯ ಜವವು ನಿಶ್ಚಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ 18km/h ಆಗಿದೆ. ಆ ದೋಷಿಯು ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ 24 km ದೂರ ಚಲಿಸಲು, ಅದು ಪ್ರವಾಹದೊಡನೆ ಮೊದಲಿನ ಸಾಫ್ತನಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಫಂಟೆ ಹಚ್ಚಾಗಿದೆ ಹಾಗಾದರೆ ಪ್ರವಾಹದ ಜವವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಪ್ರವಾಹದ ಜವ = $x \text{ km/h}$

ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ದೋಷಿಯ ವೇಗ = $(18 - x)\text{km/h}$

ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ದೋಷಿಯ ವೇಗ = $(18 + x)\text{km/h}$

ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ದೋಷಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯ = $\frac{24}{18-x}$ ಗಂಟೆಗೆ

ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸಲು ದೋಷಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯ = $\frac{24}{18+x}$ ಗಂಟೆಗೆ

$$\frac{24}{18-x} - \frac{24}{18+x} = 1,$$

$$24(18+x) - 24(18-x) = 1(18-x)(18+x)$$

$$432 + 24x - 432 + 24x = 324 - x^2$$

$$48x = 324 - x^2$$

$$-x^2 + 324 - 48 = 0 \quad x (-1)$$

$$x^2 + 48x - 324 = 0$$

ಇದು $ax^2 + bx + c = 0$ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ.

$$a = 1, \quad b = 48, \quad c = -324$$

$$\text{ಮೂಲಗಳು } x = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$x = \frac{-(48) \pm \sqrt{(-48)^2 - 4(1)(-324)}}{2(1)}$$

$$x = \frac{-48 \pm \sqrt{2304 + 1296}}{2}$$

$$x = \frac{-48 \pm \sqrt{3600}}{2}$$

$$x = \frac{-48 \pm 60}{2}$$

$$x = \frac{-48 + 60}{2}, \quad x = \frac{-48 - 60}{2}$$

$$x = \frac{12}{2}, \quad x = \frac{-108}{2}$$

$$x = 6, \quad x = -54$$

ಪ್ರವಾಹದ ಜವ = $x = 6 \text{ km/h}$

16) $\cos 38^\circ \cos 52^\circ - \sin 38^\circ \sin 52^\circ = 0$ ಎಂದು ತೋರಿಸಿ.

$$\begin{aligned} \text{LHS} &= \cos 38^\circ \cos 52^\circ - \sin 38^\circ \sin 52^\circ \\ &= \cos 38^\circ \cos 52^\circ - \sin(90 - 52^\circ) \sin(90 - 38^\circ) \\ &= \cos 38^\circ \cos 52^\circ - \cos 52^\circ \cos 38^\circ \\ &= \cancel{\cos 38^\circ \cos 52^\circ} - \cancel{\cos 52^\circ \cos 38^\circ} = 0 \end{aligned}$$

17) $\sqrt{\frac{1 + \sin A}{1 - \sin A}} = \sec A + \tan A$

$$\begin{aligned} &= \sqrt{\frac{1 + \sin A}{1 - \sin A} \times \frac{1 + \sin A}{1 + \sin A}} \\ &= \sqrt{\frac{(1 + \sin A)^2}{1 - \sin^2 A}} \\ &= \sqrt{\frac{(1 + \sin A)^2}{\cos^2 A}} = \frac{1 + \sin A}{\cos A} \\ &= \frac{1}{\cos A} + \frac{\sin A}{\cos A} \\ &= \sec A + \tan A = \text{RHS} \end{aligned}$$

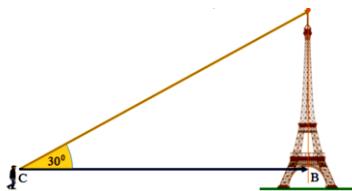
18) ಗೋಪುರದ ಪಾದದಿಂದ 30m ದೂರದ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಬಿಂದುವಿನಿಂದ, ಗೋಪುರದ ತುದಿಯನ್ನು ಸೋಡಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಉನ್ನತ ಕೋನವು 30° ಅದರ ಗೋಪುರದ ಎತ್ತರವನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಗೋಪುರದ ಎತ್ತರ = AB ಅಗಿರಲಿ.

ಗೋಪುರದ ಪಾದದಿಂದ ಬಿಂದುವಿಗಿರುವ ದೂರ BC = 30m

ಉಂಟಾಗುವ $\triangle ABC$ ಯಳಿ,

$$\begin{aligned} \tan 30^\circ &= \frac{AB}{BC} \\ \Rightarrow \frac{1}{\sqrt{3}} &= \frac{AB}{30} \\ \Rightarrow AB &= \frac{30}{\sqrt{3}} = 10\sqrt{3} \text{m} \end{aligned}$$

19) 100m ಎತ್ತರವಿರುವ ಒಂದು ದೀಪ ಸ್ಥಂಭದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಅದರ ಒಂದೇ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎರಡು ಹಡಗುಗಳ ಅವನತ ಕೋನಗಳು 30° ಮತ್ತು 45° ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ಹಡಗು ಮತ್ತೊಂದು ಹಡಗಿನ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಹಡಗುಗಳ ನಡುವಿನ ದೂರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ ($\sqrt{3} \approx 1.73$ ಎಂದು ಬಳಸಿ)

ಉತ್ತರ : $\triangle ABC \angle ACB = 45^\circ$ $\triangle ABC \angle ACB = 30^\circ$

$$\tan \theta = \frac{AB}{BC}$$

$$\tan 45^\circ = \frac{100}{BC}$$

$$1 = \frac{100}{BC}$$

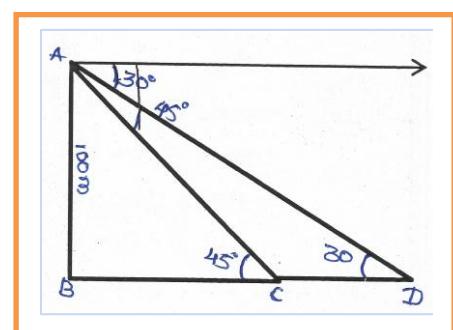
$$BC = 100$$

$$\tan \theta = \frac{AB}{BD}$$

$$\tan 30^\circ = \frac{100}{BD}$$

$$\frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{100}{BD}$$

$$BD = 100\sqrt{3}$$

ಹಡಗುಗಳ ನಡುವಿನ ದೂರ = $BD - BC = 100\sqrt{3} - 100 = 100(1.73) - 100 = 173 - 100 = 73 \text{m}$

20) ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಿರುವ ಅವೃತ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾ ಹೋಷ್ಟ್‌ಕದಿಂದ ನೇರ ವಿಧಾನದಿಂದ ಸರಾಸರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ವರ್ಗಾಂತರ	ಅವೃತ್ತಿ
5 - 15	4
15 - 25	3
25 - 35	6
35 - 45	5
45 - 55	2

ಉತ್ತರ :

ವರ್ಗಾಂತರ	ಅವೃತ್ತಿ	x	fx
5 - 15	4	10	40
15 - 25	3	20	60
25 - 35	6	30	180
35 - 45	5	40	200
	$N=20$		$\sum fx = 580$

$$\text{ಸರಾಸರಿ } \bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \frac{580}{20}$$

$$\bar{X} = 29$$

19) ಈ ಕೆಳಗಿನ ದತ್ತಾಂಶಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮುಲಕವನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಿರಿ.

ವರ್ಗಾಂತರ	ಅವೃತ್ತಿ
0 - 10	6
10 - 20	9 f₀
20 - 30	15 f₁
30 - 40	9 f₂
40 - 50	1
	$N = 40$

$$\begin{aligned} \text{ಒಮ್ಮುಲಕ} &= l + \left[\frac{f_1 - f_0}{2f_1 - f_0 - f_2} \right] \times h \\ &= 20 + \left[\frac{15 - 9}{2 \times 15 - 9 - 9} \right] \times 10 \\ &= 20 + \left[\frac{6}{30 - 18} \right] \times 10 \\ &= 20 + \left[\frac{6}{12} \right] \times 10 \\ &= 20 + \frac{60}{12} \\ &= 20 + 5 \\ &= 25 \end{aligned}$$

21) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅವೃತ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾ ಹೋಷ್ಟ್‌ಕಕ್ಕೆ ಮುಧ್ಯಾಂಕವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ವರ್ಗಾಂತರ	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50
ಅವೃತ್ತಿ	4	9	15	14	8

ಉತ್ತರ :

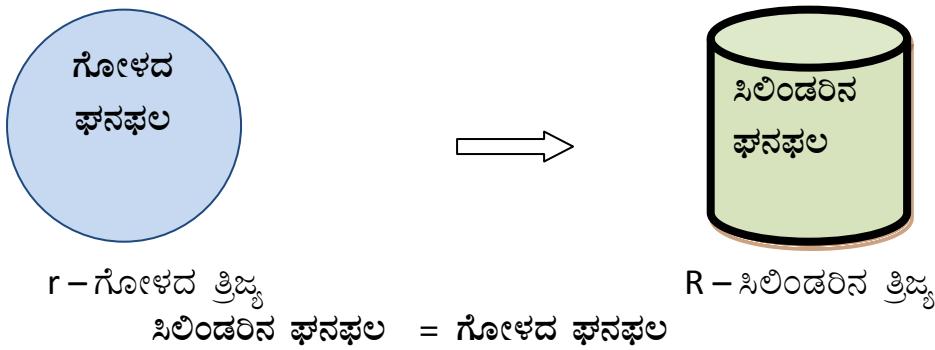
ವರ್ಗಾಂತರ	ಅವೃತ್ತಿ (f)	ಸಂಚಿತ ಅವೃತ್ತಿ (cf)
0-10	4	4
10-20	9	$13 = cf$
20-30	$15 = f$	28
30-40	14	42
40-50	8	50
	$n=50$	

$$n=50 \quad \therefore n/2 = 50/2 = 25$$

$$\therefore \text{ಮುಧ್ಯಾಂಕವಿರುವ ವರ್ಗಾಂತರ} = 20-30, \\ l=20, h=10, cf=13, f=15$$

$$\begin{aligned} \text{ಮುಧ್ಯಾಂಕ} &= l + \left[\frac{n - cf}{f} \right] \times h \\ &= 20 + \left[\frac{25 - 13}{15} \right] \times 10 \\ &= 20 + \left[\frac{12}{15} \right] \times 10 \\ &= 20 + \frac{120}{15} \\ &= 20 + 8 \\ &= 28 \end{aligned}$$

22) 3cm త్రిభువిరువ ఫనగోళవన్న కరగి 9m ఉద్దద ఒందు సిలిండరినాకారద తంత్రియన్నాగి పరిపతీసమాగిదే. హగాదరే దొరెత తంత్రియ త్రిభువన్న కండుషిడియిరి.

$$\begin{aligned}\pi R^2 h &= \frac{4}{3} \pi r^3 \\ R^2 h &= \frac{4}{3} r^3 \\ R^2 \times 900 &= \frac{4}{3} \times 3^3 \\ R^2 &= \frac{4}{900} \times 3^2 \\ R^2 &= \frac{4}{900} \times 9 \\ R^2 &= \frac{4}{100} \\ R &= \frac{2}{10} = \frac{1}{5} \\ R &= 0.2 \text{ cm}\end{aligned}$$

23) 60cm త్రిభువిరువ అధిగోళద పాదద మేలే 120 cm ఎత్తర మత్తు 60cm త్రిభువన్న హొందిరువ నేర వృత్త పాద శంకువన్న జోడిసలాగిదే. సంఘాణవాగి నీరనింద తుంబిద నేర వృత్తపాద సిలిండరినల్లి తలవన్న ముట్టువంతే నేరవాగి ఈ ఫనాక్షతియన్న ముఖుగిసలాగిదే. సిలిండరిన త్రిభువు 60 cm మత్తు ఎత్తరవు 180cm ఆదరే సిలిండరినల్లి ఉధిదిరువ నీరన ప్రమాణవన్న కండుషిడియిరి.

సిలిండరిన త్రిభువు $r = 60\text{cm}$; ఎత్తర $h = 180\text{cm}$

శంకువిన త్రిభువు ఎత్తర $h_1 = 120\text{cm}$

సిలిండరిన ఫనఫల = $\pi r^2 h$

$$= \frac{22}{7} \times 60 \times 60 \times 180 = 2036571.43\text{cm}^3$$

శంకువిన ఫనఫల = $\frac{1}{3} \pi r^2 h_1$

$$= \frac{22}{7} \times 20 \times 60 \times 120 = 452571.43\text{cm}^3$$

అధిగోలద ఫనఫల = $\frac{2}{3} \pi r^3$

$$= \frac{2}{3} \times \frac{22}{7} \times 60 \times 60 \times 60 = 4525571.43\text{cm}^3$$

$\therefore$ సిలిండరినల్లి ఉధిదిరువ నీరు

$$= 2036571.43 - (452571.43 + 452571.43)$$

$$= 2036571.43 - 905142.86$$

$$= 1131428.57\text{cm}^3 = 1.131\text{m}^3$$

